

**TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİN KUZHEY İRAK'A
GÖNDERİLMESİNE; BU KUVVETLERİN GEREKTİĞİNDE
BELİRLENECEK ESASLAR DAİRESİNDE KULLANILMASINA
VE MUHTEMEL BİR ASKERİ HAREKAT ÇERÇEVESİNDE
YABANCI SİLAHLI KUVVETLERE MENSUP HAVA
UNSURLARININ TÜRK HAVA SAHASINI TÜRK MAKAMLARI
TARAFINDAN BELİRLENECEK ESASLARA VE KURALLARA
GÖRE KULLANMALARI İÇİN GEREKLİ DÜZENLEMELERİN
YAPILMASINA, ANAYASANIN 92 NCİ MADDESİ UYARINCA 6
AY SÜREYLE İZİN VERİLMESİNE DAİR KARAR**

(Resmi Gazete ile yayımı:21.3.2003 Sayı:25055)

Karar No
763

Kabul Tarihi
20.3.2003

İrak konusunda yaşanan gelişmeler ve hızla tırmanan gerginliğin Türkiye'nin karşısına çıkarması muhtemel güvenlik riskleri Yüce Meclisimiz tarafından hassasiyetle izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Son dönemde Irak'a ilişkin gelişmeler iki kez TBMM'nin gündemine gelmiş ve bütün yönleriyle tezekkür edilmiştir.

Bu çerçevede, TBMM'nin 6 Şubat 2003 tarihinde yapılan kapalı oturumunda, yaşanan olumsuz gelişmeler ışığında her ihtimale karşı hazırlıklı olunması bakımından gerekli güvenlik tedbirlerinin alınması amacıyla Hükümete yetki verilmiş ve Irak'a karşı muhtemel bir askeri harekatta kullanılabilen askeri üs ve tesisler ile limanlarda alt yapı geliştirme çalışmaları için Amerika Birleşik Devletleri'ne mensup teknik ve askeri personelin 3 ay süreyle Türkiye'de bulunmasına, Anayasanın 92 nci maddesi uyarınca izin verilmesi kararlaştırılmıştır.

Bunu takiben, 58 inci Cumhuriyet Hükümetinin sürdürdüğü hazırlık ve çalışmalar ile alınan tedbirler hakkında 25 Şubat 2003 tarihli ve 3/189 esas numaralı Başbakanlık tezkeresiyle Yüce Meclisimize bilgi sunulmuş ve tezkerede yer alan gerekçelerle Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine ve yabancı silahlı kuvvetlerin 6 ay süreyle Türkiye'de bulunmasına Anayasanın 92 nci maddesi uyarınca izin verilmesi Yüce Meclisimizin takdirlerine arz edilmiştir.

TBMM'nin 1 Mart 2003 tarihinde yapılan 39 uncu Birleşiminde Başbakanlık tezkeresi görüşülmüş, ancak yapılan oylamada, Anayasanın 96 ncı maddesinde öngörülen karar yeter sayısı için gerekli salt çoğunluk sağlanamamıştır. Hükümetin bu konudaki talebi bu anlamda sonuçlandırılmamıştır.

İrak'a yönelik askeri müdahale konusunda yaşanan son gelişmeler artık geriye dönüşü imkansız bir noktaya geldiğini göstermektedir. Birleşmiş Milletler sürecinin de tüketilmesiyle barışçı çözüm çabaları sonuçsuz kalmış, askeri

müdahale kaçınılmaz hale gelmiştir. Bugün gelinen aşamada Türkiye, Irak topraklarının topyekün bir askeri hareket alanına dönüşeceği savaş durumu şartları ile karşı karşıyadır. Bunun sonucu Türkiye'nin güvenliğine yönelik tehdit ve riskler endişe verici boyutlar kazanmış ve ciddi biçimde ağırlaşmış bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Kuzey Irak'ta barınmakta olan silahlı PKK/KADEK militanlarının kriz ortamından yararlanmak amacıyla faaliyetlerine hız verdikleri ve yeni tertipler içine girmeye çalıştıkları görülmektedir.

Bunun yanı sıra, Irak'ın etnik temelde parçalanmasına yol açacak siyasi oluşumlara zemin kazandırmak amacıyla sürdürülen çabaların yoğunluk kazandığı görülmektedir. Bu durum Irak'ın toprak bütünlüğünün ve milli birliğinin tehlikeye düşmesi ve bölgedeki diğer milli grupların güvenliğini de tehdit edebilecek bir istikrarsızlık ortamının ortaya çıkması riskini de beraberinde getirmektedir.

Öte yandan, Irak'a muhtemel askeri bir müdahalenin ortaya çıkarması beklenen Türkiye'ye yönelebilecek toplu nüfus hareketlerinin sınırlarımızın ötesinde İnsani Destek Toplama Bölgelerinde durdurulması, yerlerinden edilmiş kişilerin insani yardım ihtiyaçlarının yerinde karşılanması ve hareket sonrası geldikleri bölgelere geri dönmeleri için gerekli tedbirlerin zamanında ve etkin biçimde alınması büyük önem taşımaktadır. Büyük sayıda göçmen ve sığınmacının Türkiye'ye yönelebileceği göz önünde bulundurularak bu konudaki ihtimaliyat planlaması yapılmış ve kriz yönetimi mekanizmalarının süratle harekete geçirilmesi için gerekli son hazırlıklar da tamamlanmıştır.

Türkiye'nin güvenliği için ciddi bir tehdit potansiyeli taşıyan bütün bu olumsuz gelişmelere karşı etkili bir caydırıcılığın sürdürülebilmesi evveleminde Kuzey Irak'taki fiili askeri mevcudiyetimize bağlı olacaktır. Aynı şekilde, göçün önlenmesi için ileri bir hatta gerekli tedbirlerin alınabilmesi de bölgede askeri mevcudiyetimizi gerekli kılmaktadır.

Türkiye'nin Kuzey Irak'taki caydırıcı askeri mevcudiyetinin amacı ve fonksiyonu bu temel hedeflerin gerçekleştirilmesiyle sınırlı olacaktır. Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları mecbur kalmadıkça Irak Silahlı Kuvvetleriyle bir çatışmaya girmeyecek, bölgede buna uygun olarak konuşlandırılacaktır. Aynı şekilde, bölgedeki geçici askeri mevcudiyetimiz Kuzey Irak'taki milli grupların güvenliği için de munzam bir teminat teşkil edecektir.

Öte yandan, Irak'ın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına uygun olarak silahsızlandırılması için askeri harekate katılacak ülkelere sağlanacak destek ve kolaylıklar konusunda bir karar alınması da önem ve müstaceliyet kazanmıştır. Bu çerçevede, başta NATO üyesi ülkeler olmak üzere birçok ülke, müttefik hava kuvvetleri unsurlarının milli hava sahalarını bu amaçla kullanmalarına izin vermiş bulunmaktadır.

Şartların süratle değiştiği dinamik bir süreç sonrası gelinen bugünkü aşamada ortaya çıkan fiili durum ve yeni şartlar ışığında, yeni bir değerlendirme yapılması kaçınılmaz hale gelmiştir. 59 uncu Cumhuriyet Hükümeti, bu yeni

durum ve şartlar karşısında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kuzey Irak'a gönderilmesi ve bu aşamada yabancı silahlı kuvvetler hava unsurlarının muhtemel bir askeri hareket çerçevesinde Türk hava sahasını kullanmalarına izin verilmesinin Yüce Meclisimiz tarafından tezekkür edilmesinin yerinde olacağı sonucuna varmıştır.

Bu mülahazalarla; gereği, kapsamı, sınırı ve zamanı Anayasanın 117 nci maddesine göre milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından Yüce Meclise karşı sorumlu bulunan Hükümet tarafından belirlenecek şekilde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kuzey Irak'a gönderilmesine; etkili bir caydırıcılığın sürdürülmesi amacıyla Kuzey Irak'ta bulunacak bu kuvvetlerin gerektiğinde belirlenecek esaslar dairesinde kullanılmasına ve muhtemel bir askeri hareket çerçevesinde yabancı silahlı kuvvetlere mensup hava unsurlarının Türk hava sahasını Türk makamları tarafından belirlenecek esaslara ve kurallara göre kullanmaları için gerekli düzenlemelerin Hükümet tarafından yapılmasına, Anayasanın 92 nci maddesi uyarınca 6 ay süreyle izin verilmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 20.3.2003 tarihli 51 inci Birleşiminde kararlaştırılmıştır.

BU KARARA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
8	51	302:305